

ФУНКЦІОНУВАННЯ І РОЗВИТОК МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

УДК 351.82

[https://doi.org/10.32689/2617-9660-2022-3\(21\)-154-168](https://doi.org/10.32689/2617-9660-2022-3(21)-154-168)

Іванова Вікторія Миколаївна,

кандидат економічних наук, докторант кафедри глобальної та національної безпеки Навчально-наукового інституту публічного управління та державної служби Київського національного університету імені Тараса Шевченка, 03057, м. Київ, вул. Академіка Ромоданова, 12/2, <https://orcid.org/0000-0003-4980-0765>

МОДЕЛЮВАННЯ ТА ПРОГРАМУВАННЯ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ У СФЕРІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Анотація. У статті досліджується процес моделювання публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки як певна послідовність розробки функціональної, інформаційної та морфологічних моделей, а також інтеграція вказаних моделей.

Встановлено, що функціональна модель – це модель діяльності, яка дає вихідні дані для розробки інформаційної моделі. Інформаційна модель характеризує ступінь невизначеності, яка притаманна системі чи системній проблемі, рівень наших знань про них, про проблеми в знаннях і шляхах їх усунення. Морфологічна модель є описом внутрішньої структури системи або системної проблеми, виявлення підсистем або підпроблем і встановлення взаємозв'язків між ними, виявлення автономних функцій у функціональній моделі та систематизація моделей. Результатом розробки морфологічної моделі є представлення структури та функцій елементів системи, класифікація зв'язків та опис динаміки дій, в результаті чого дослідник отримує уточнену морфологічну модель, яка відповідає функціональній та інформаційній моделям системи публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки.

Зроблено висновок про те, запропоновані морфологічна модель публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки, організаційно-логічна схема розробки цільової програми розвитку системи публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки забезпечать функціональну цілісність системи публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки, що охоплена єдиним задумом забезпечення зовнішньоекономічної безпеки України на стратегічному, тактичному та оперативному рівнях публічного управління у цій сфері з урахуванням вимог зовнішньоекономічного безпекового середовища до системи забезпечення зовнішньоекономічної безпеки та наявних обмежень по ресурсам та часу.

Ключові слова: зовнішньоекономічна безпека, публічне управління, механізми публічного управління, моделювання, модель.

Ivanova Viktoriia Mykolayivna,

PhD in Economics, doctoral student of Global and National Security Department Educational and Scientific Institute of Public Administration and Civil Service of the Taras Shevchenko National University of Kyiv, 03057, Kyiv, street Academician Romodanov, 12/2, <https://orcid.org/0000-0003-4980-0765>

MODELING AND PROGRAMMING OF THE SYSTEM OF ACTIVITY OF PUBLIC AUTHORITIES IN THE FIELD OF FOREIGN ECONOMIC SECURITY OF UKRAINE

Abstract. The article investigates the process of modeling public administration in the field of foreign economic security as a certain sequence of development of functional, informational and morphological models, as well as the integration of these models.

It is established that the functional model is a model of activity that provides initial data for the development of an information model. The information model characterizes the degree of uncertainty inherent in a system or system problem, the level of our knowledge about them, about problems in knowledge and ways to solve them. A morphological model is a description of the internal structure of a system or system problem, the identification of subsystems or subproblems and the establishment of relationships between them, the identification of autonomous functions in a functional model and the systematization of models. The result of developing a morphological model is a representation of the structure and functions of system elements, classification of connections and description of dynamics of action, as a result of which the researcher receives a refined morphological model that corresponds to functional and information models of system of public administration in foreign economic security.

It is concluded that the proposed morphological model of public administration in the field of foreign economic security, organizational and logical scheme of development of the target program for the development of public administration in the field of foreign economic security will ensure the functional integrity of public administration in the field of foreign economic security, which is covered by a single plan to ensure foreign economic security of Ukraine at the strategic, tactical and operational levels of public administration in this area, taking into account the requirements of foreign economic security environment to the system of foreign economic security and existing resource and time constraints.

Keywords: foreign economic security, public administration, mechanisms of public administration, modeling, model.

Постановка проблеми. В умовах складності й масштабності публічно-управлінських проблем взаємодії органів публічної влади з міжнародними партнерами з питань зовнішньоекономічної безпеки особливого значення набуває модельний підхід. Відповідно, надання публічному управлінню у сфері зовнішньоекономічної безпеки України наукового характеру передбачає широке використання на всіх його рівнях і ланках результатів наукових досягнень у галузі знань «Публічне управління та адміністрування», а також інших соціальних та гуманітарних наук, таких як: філософії, соціології, політології, економіки та права.

Є сенс зауважити, що дослідження проблем публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки України в умовах євроінтеграції у рамках парадигми управління «суб'єкт – полісуб'єктне середовище», парадигми інноваційного розвитку суспільства, системно-діяльнісної парадигми, інституціональної парадигми науки публічне управління приводить нас в площину моделювання процесу публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки. Останнє передбачає послідовну розробку функціональної, інформаційної та морфологічних моделей згаданого управління.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В сучасних умовах все більша кількість вітчизняних науковців приділяють досить багато уваги питанням зовнішньоекономічної безпеки у різних аспектах. Серед українських дослідників першими почали вивчати питання зовнішньоекономічної безпеки Бінко І., Мунтіян В., Пастернак-Таранушенко Г., Шлемко В., Власюк О., Геєць В., Жаліло Я.,

Ліпкан В., Сухоруков А. В подальшому їх ідеї розвивали Аранчій В., Голодюк Г., Коковський Л., Кравчук П., Марцева Т., Матвієць О., Мунтіян В., Обухова В., Перетятко І., Павлюк Н., Попко В., Шаламов А., Шегінський О., Чернова О., Чирич Є., Яременко О. та інші. Проте, на нашу думку, системних досліджень питань публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки не так вже й багато. У зв'язку з цим, пропонуємо розглянути вказані поняття у контексті моделювання та програмування їх складових.

Постановка завдання. Метою даної статті є розробка алгоритму моделювання та програмування розвитку системи діяльності органів публічної влади у сфері зовнішньоекономічної безпеки України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Моделювання є процесом послідовної розробки функціональної, інформаційної та морфологічних моделей. При цьому найскладнішим моментом в моделюванні систем і системних проблем є інтеграція вказаних моделей.

Варто зазначити, що функціональна модель – це модель діяльності. Остання дає вихідні дані для розробки інформаційної моделі, яка характеризує ступінь невизначеності, яка притаманна системі чи системній проблемі, рівень наших знань про них, про проблеми в знаннях і шляхах їх усунення. Наступним кроком моделювання є розробка морфологічної моделі, яка є описом внутрішньої структури системи або системної проблеми, виявлення підсистем або підпроблем і встановлення взаємозв'язків між ними, виявлення автономних функцій у функціональній моделі та система-

тизація моделей. Підсумком розробки морфологічної моделі є представлення структури та функцій елементів системи, класифікація зв'язків та опис динаміки дій, в результаті чого дослідник отримує уточнену морфологічну модель, яка відповідає функціональній та інформаційній моделям системи.

Використовуючи метод конфігурування, запропонований Г. Щедровицьким [1, с. 149] спробуємо розглянути функціональну модель публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки як підсистему політики забезпечення зовнішньоекономічної безпеки, що передбачає певний набір парадигматичних систем (блоків) та реалізацію їх в синтагматичності [1, с. 159].

Функціональна модель публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки, як синтагматичне утворення можна умовно представити трьома парадигмальними блоками:

1. Рефлексивний блок – це система соціально-психологічних механізмів усвідомлення проблематики публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки, інформаційно-аналітичного механізму та механізму прийняття управлінського рішення у сфері зовнішньоекономічної безпеки.

2. Організаційно-управлінський блок включає в себе механізми розвитку та механізм керування системою публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки. Механізми розвитку системи публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки – це політико-правовий механізм, інституційний механізм, механізм структурно-функціональної оптимізації системи публічного

управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки, кадровий механізм та механізм ресурсного забезпечення згаданого управління. Механізм керування системою публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки – це організаційно-правовий механізм, інституційний механізм, кадровий механізм та механізм ресурсного забезпечення системи управління.

3. Інструментальний блок – це механізми публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки (механізми проактивного та реактивного реагування).

При дослідженні проблем публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки, не можна обмежуватися лише характеристикою цієї системи з огляду на те, що вона є в даний час. Важливе значення в дослідженні системи має розкриття її динаміки, визначення її перспективи, виявлення, які з її елементів життєздатні, а які безперспективні. Більш того, слід враховувати, що ця система є частиною більш складної системи – системи забезпечення зовнішньоекономічної безпеки держави, елементи якої впливають на складові частини розглянутої системи управління.

Головною метою системи публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки є досягнення нею здатності утримувати всю сукупність конфліктів та загроз на відповідному передкритичному рівні, при якому загрозливі чинники не здатні руйнівно впливати на зовнішньоекономічну безпеку. Тому для цієї системи важливим є здатність вчасно передбачати появу і фіксувати зміну інтенсивності джерел загроз зовнішньоекономіч-

ній безпеці і можливості запобіганню цим загрозам. Саме функціональне призначення сприяє формуванню системи публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки, як надзвичайно динамічної структури, що повинна зуміти запобігти загрозам різного характеру. Виходячи з цього, функціонування системи публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки здійснюється у виконанні двох головних завдань – проактивна (запобігання загрозам) і реактивна (зустрічна) протидія.

Розробку інформаційної моделі публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки доцільно здійснювати з позицій системного підходу. Вказана модель має містити нормативно-правову, ситуативну, концептуальну, математичну моделі та модель прийняття рішення.

Інформаційна модель публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки у загальних рисах може бути виражена схемою: аналізування (опис) – діагностування / передбачення – цілевбачення – планування – програмування (як конкретизація програмування) – рішення – контроль на виконанням рішення – зворотній зв'язок (уточнення рішення або нове рішення на основі нових даних аналізування, діагностування, прогнозування і т. ін.).

Розробку морфологічної моделі публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки доцільно здійснювати з позицій системного підходу як фундаментального у теорії публічного управління.

Морфологічна модель публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки мусить бути побудо-

вана як відносно самостійна система, тобто необхідно визначити її структуру, встановити взаємозв'язок між елементами, проаналізувати їх функції та спроможність діяти цілеспрямовано зі своїми особливостями. Це дозволяє розробити її як результативний спосіб пізнання реальної дійсності і науково обґрунтованого впливу на процеси, які відбуваються у зовнішньому та внутрішньому безпековому середовищі, в міжнародних економічних відносинах та державі, що відповідає вимогам системного підходу.

На основі теоретико-методологічних засад визначення та функціонування механізмів публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки, логіки формування взаємозв'язку ключових дефініцій політики забезпечення зовнішньоекономічної безпеки, визначимо основні складові морфологічної моделі публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки.

Морфологічна модель публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки має декілька основних складових, що представляють собою окремі механізми, об'єднані в систему правових, інституційних, організаційних, фінансових та соціально-психологічних засобів, які повинні використовуватись у комплексі, що й забезпечить досягнення цілей політики забезпечення зовнішньоекономічної безпеки, сприятиме підвищенню її ефективності.

Функціональна модель публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки визначає сутнісні характеристики діяльності органів публічної влади, на основі яких пропонуємо діяльність згаданих органів

представити як підсистему політики забезпечення зовнішньоекономічної безпеки. Остання, свою чергу, може бути представлена набором трьох парадигматичних блоків (рис. 1), а саме:

- рефлексивного блоку;
- організаційно-управлінського блоку;
- інструментального блоку.

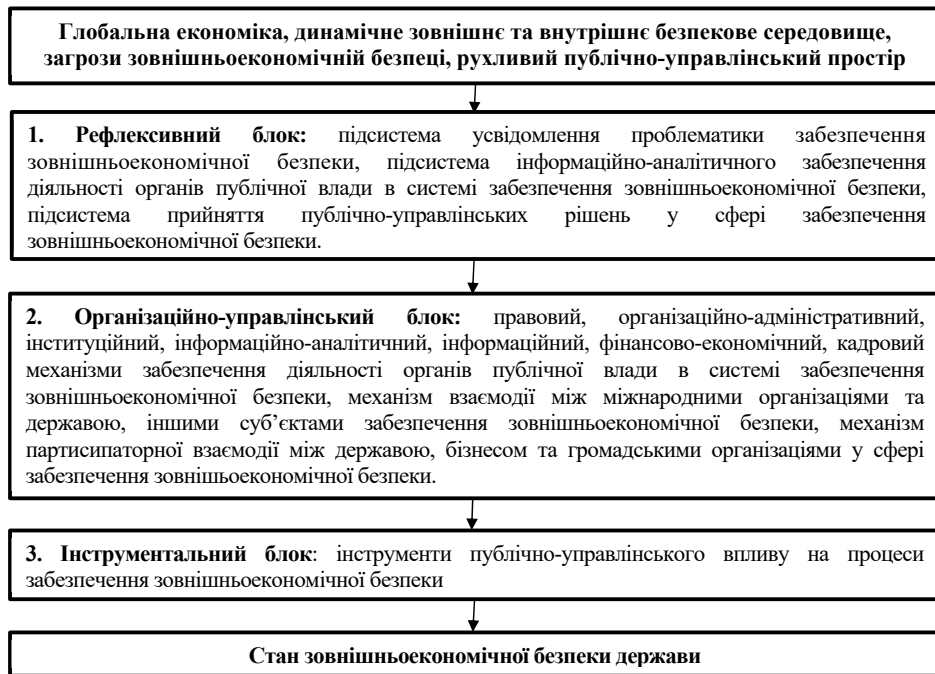

Рис. 1. Функціональна модель публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки

Джерело: складено автором.

Ці блоки утворюють собою системну цілісність, що забезпечує системний характер публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки.

Функціональна модель публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки представляє собою умовний зразок публічно-управлінської діяльності, що забезпечує належний рівень функціонування органів публічної влади відповідно своїх повноважень у сфері забезпечення зовнішньоекономічної безпеки на міжнародному, регіональному та на-

ціональному рівнях публічного управління. В подальшому вказана модель може бути удосконалена шляхом структурно-функціональної оптимізації її структури та функцій, а у випадку її низької ефективності – може бути замінена на більш досконалий варіант.

Варто зазначити, що функціональна модель публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки дає вихідні дані для розробки інформаційної моделі вказаного управління. Структурно інформаційна модель

публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки включає в себе (рис. 2): когнітивну підмодель; нормативно-правову підмодель; ситуативну підмодель; цільову підмодель; підмодель прийняття публічно-управлінських рішень у сфері забезпечення зовнішньоекономічної безпеки.

Зауважимо, інформаційна модель публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки характеризує:

1) ступінь невизначеності, яка притаманна сфері безпеки загалом, й зовнішньоекономічній безпеці зокрема;

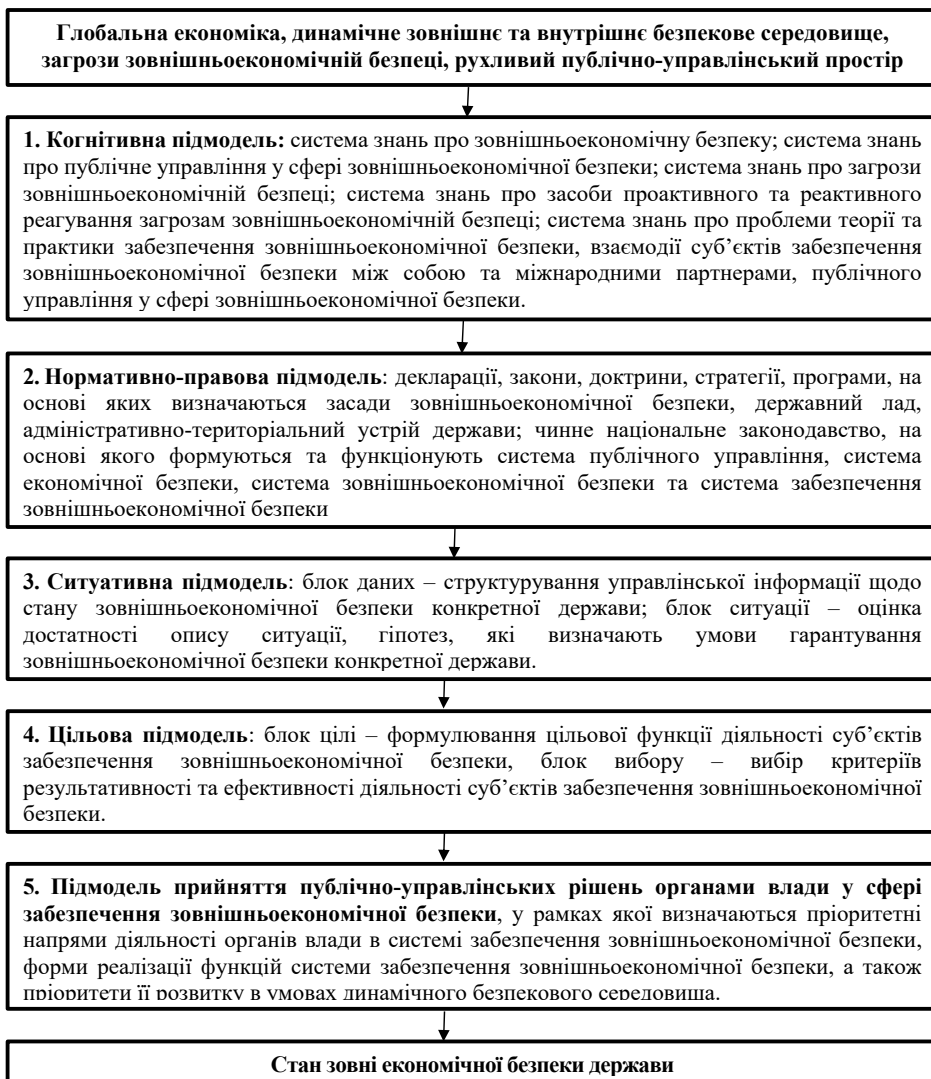

Рис. 2. Інформаційна модель публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки

Джерело: складено автором.

2) системні проблем публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки;

3) рівень наших знань про практичні проблеми зовнішньоекономічної безпеки, про проблеми в знаннях із міжнародної економічної безпеки та зовнішньоекономічної безпеки, шляхах їх вирішення.

Розробку морфологічної моделі публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки доцільно здійснювати з позицій системно-ситуаційного підходу як фундаментального в науці публічне управління.

Морфологічна модель публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки мусить бути побудована як відносно самостійна система, що передбачає здійснення процедур:

- визначення її структури;
- встановлення взаємозв'язку між елементами системи публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки;
- аналіз функцій згаданої системи та їх спроможностей діяти відповідно до функціональних завдань.

Це дозволяє розробити вказану модель як результативний спосіб пізнання дійсності і науково обґрунтованого впливу органів публічної влади на процеси забезпечення зовнішньоекономічної безпеки на різних рівнях управління, що відповідає вимогам системно-ситуаційного підходу.

На основі теоретико-методологічних засад визначення та функціонування механізмів публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки, логіки формування взаємозв'язку ключових дефініцій публічного управління у сфері національної безпеки, пропонуємо визначити ос-

новними складовими морфологічної моделі публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки окремі системи, підсистеми та механізми (рис. 3), а саме:

- система зовнішньоекономічної безпеки (СЗЕБ), структурним елементом якої є система забезпечення зовнішньоекономічної безпеки (СЗЗЕБ);
- система публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки (СПУЗЕБ), яка, в свою чергу, входить структурно до СЗЕБ.
- Структурними елементами системи публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки є:
  - підсистема правового забезпечення діяльності органів, що опікуються питаннями зовнішньоекономічної безпеки;
  - підсистема інституційного забезпечення діяльності органів, що опікуються питаннями зовнішньоекономічної безпеки;
  - підсистема науково-методичного забезпечення діяльності органів, що опікуються питаннями зовнішньоекономічної безпеки;
  - підсистема усвідомлення проблематики забезпечення зовнішньоекономічної безпеки держави;
  - підсистема інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів, що опікуються питаннями зовнішньоекономічної безпеки;
  - підсистема прийняття публічно-управлінського рішення у сфері зовнішньоекономічної безпеки.

Структурними елементами підсистеми прийняття публічно-управлінського рішення у сфері зовнішньоекономічної безпеки є:

- 1) механізми публічного управління у сфері зовнішньоекономічної

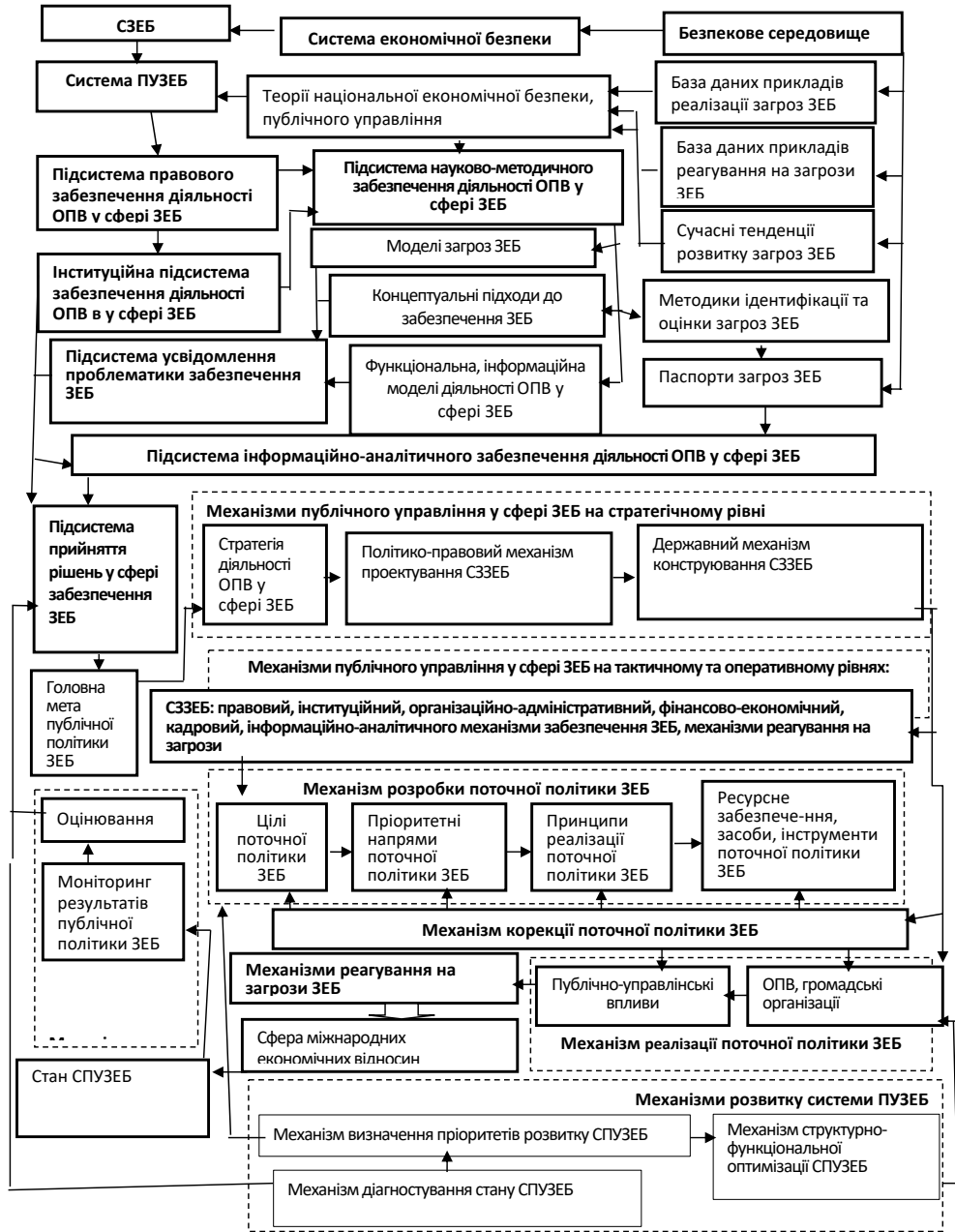

Рис. 3. Морфологічна модель публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки

Джерело: складено автором.

системи на стратегічному рівні – механізми політико-правового проектування та державного конструювання відповідних механізмів забезпечення зовнішньоекономічної безпеки;

2) механізми публічного управління у сфері зовнішньоекономічної системи на тактичному та оперативному рівнях: правовий, організаційно-адміністративний, інституційний, інформаційно-аналітичний, інформаційний, фінансово-економічний, кадровий механізми забезпечення зовнішньоекономічної безпеки; механізм взаємодії між міжнародними партнерами, бізнесом, інститутами громадянського суспільства та органами державної влади, що опікуються питаннями зовнішньоекономічної безпеки; механізм партисипаторної взаємодії між органами публічної влади та громадськими організаціями у сфері забезпечення зовнішньоекономічної безпеки; механізми проактивного і реактивного реагування на загрози зовнішньоекономічній безпеці;

3) механізми розробки, реалізації, оцінювання та корекції публічної політики забезпечення зовнішньоекономічної безпеки;

4) механізм розвитку системи публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки.

В кінцевому підсумку ці механізми повинні забезпечити ефективне застосування управлінських технологій діяльності органів публічної влади у сфері забезпечення зовнішньоекономічної безпеки.

На основі морфологічної моделі формується організаційно-логічна схема розробки цільових програм розвитку механізмів публічного

управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки (рис. 4).

Ця організаційно-логічна схема розробки цільової програми розвитку системи публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки представляє собою опис системної публічно-управлінської проблеми, а саме забезпечення оптимальної відповідності цілей системи публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки, її структури та функцій:

1) сучасним викликам і загрозам зовнішньоекономічній безпеці;

2) організаційно-управлінським процесам у сфері забезпечення зовнішньоекономічної безпеки, які також детерміновані змінами безпекового середовища та трансформаціями державно-управлінського простору.

Організаційно-логічна схема розробки цільової програми розвитку системи публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки складається з дев'яти стадій:

I стадія передцільова, яка структурно складається із двох фаз:

1. Пізнавальна фаза на якій здійснюється:

а) вивчення:

- моделей загроз зовнішньоекономічній безпеці;

- моделі взаємообумовленості законів, закономірностей і принципів забезпечення зовнішньоекономічної безпеки;

- моделей взаємообумовленості законів, закономірностей і принципів економічного розвитку та публічного управління;

- вітчизняний досвід та досвід іноземних держав щодо забезпечення зовнішньоекономічної безпеки.

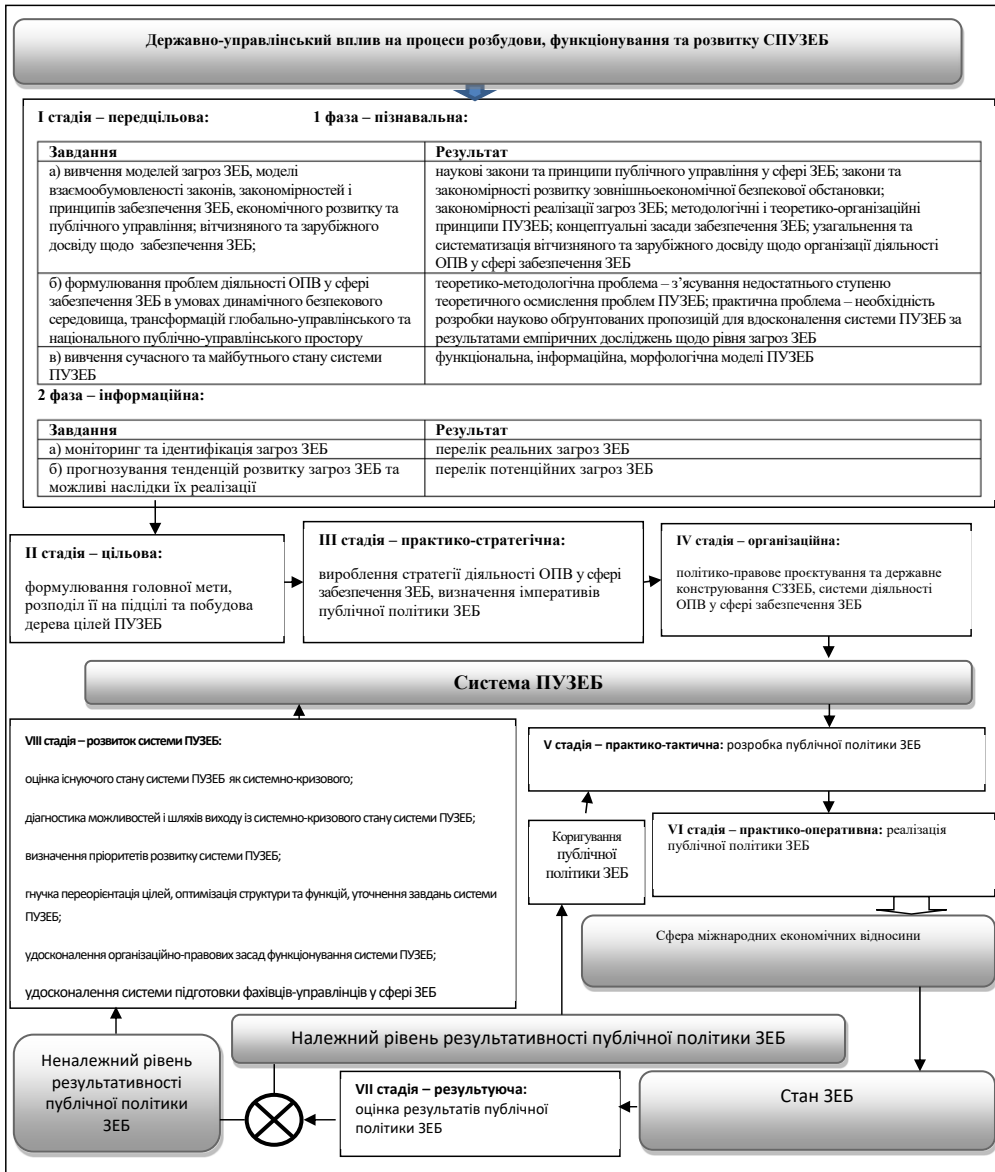

Рис. 4. Організаційно-логічна схема розробки цільової програми розвитку системи публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки.

Джерело: складено автором.

Результатом вивчення є:

- наукові закони та принципи публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки;

- закони та закономірності розвитку зовнішньоекономічної безпеки в умовах обставини;

- закономірності реалізації загроз зовнішньоекономічної безпеки;

- методологічні і теоретико-організаційні принципи публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки;

- концептуальні засади забезпечення зовнішньоекономічної безпеки;

- узагальнення та систематизація вітчизняного досвіду та досвіду іноземних держав щодо організації діяльності органів публічної влади у сфері забезпечення зовнішньоекономічної безпеки;

б) формулювання проблем публічно-управлінської діяльності у сфері зовнішньоекономічної безпеки в умовах динамічного безпекового середовища, трансформацій глобального та національного управлінського простору.

Результатом вивчення є:

- теоретико-методологічна проблема – з'ясування недостатнього ступеню теоретичного осмислення проблем публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки в умовах динамічного безпекового середовища, трансформацій управлінського простору, що потребує розробки понятійного і концептуального апарату для дослідження цього процесу;

- практична проблема – необхідність розробки науково обґрунтованих пропозицій для вдосконалення системи публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки за резуль-

татами емпіричних досліджень щодо рівня загроз зовнішньоекономічній безпеці, а також чинників, що підвищують або знижують ефективність згаданого управління.

в) вивчення сучасного та майбутнього стану системи публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки.

Результатом вивчення є: функціональна, інформаційна, морфологічна моделі публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки.

2. Інформаційна фаза на якій здійснюється:

а) моніторинг та ідентифікація загроз зовнішньоекономічній безпеці;

б) прогнозування тенденцій розвитку загроз зовнішньоекономічній безпеці та можливі наслідки їх реалізації.

Результатом вивчення є:

а) перелік реальних загроз зовнішньоекономічній безпеці;

б) перелік потенційних загроз зовнішньоекономічній безпеці.

II стадія – цільова стадія, яка передбачає:

формулювання головної мети, розподіл її на підцілі та побудова дерева цілей публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки;

III стадія – практико-стратегічна стадія, яка передбачає:

вироблення стратегії діяльності органів публічної влади у сфері забезпечення зовнішньоекономічної безпеки, визначення імперативів публічної політики забезпечення зовнішньоекономічної безпеки;

IV стадія – організаційна стадія, яка передбачає:

- політико-правове проектування та державне конструювання системи

забезпечення зовнішньоекономічної безпеки, системи діяльності органів публічної влади у сфері забезпечення зовнішньоекономічної безпеки, а саме:

- визначення місії та перспективної моделі системи публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки;

- формування органів публічної влади, що опікуються питаннями забезпечення зовнішньоекономічної безпеки;

- визначення теоретико-організаційних принципів функціонування системи публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки.

V стадія – практико-тактична частина, яка на тактичному рівні управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки передбачає:

- розробку публічної політики забезпечення зовнішньоекономічної безпеки;

- перелік заходів щодо реалізації публічної політики забезпечення зовнішньоекономічної безпеки.

VI стадія практико-оперативна частина, яка на оперативному рівні управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки передбачає:

- здійснення заходів органами публічної влади у сфері забезпечення зовнішньоекономічної безпеки.

VII стадія – результуюча стадія, яка передбачає:

- оцінку результатів реалізації публічної політики забезпечення зовнішньоекономічної безпеки на підставі якої приймаються публічно-управлінські рішення щодо майбутнього стану системи публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки;

- за умов задовільного рівня результативності публічної політики забезпечення зовнішньоекономічної безпеки здійснюється її корекція із збереженням існуючої структури системи публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки;

- за умов незадовільного рівня результативності публічної політики забезпечення зовнішньоекономічної безпеки здійснюється організаційний розвиток системи публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки;

VIII стадія також включає корекцію публічної політики забезпечення зовнішньоекономічної безпеки, що передбачає:

- корекцію цілей публічної політики забезпечення зовнішньоекономічної безпеки;

- корекцію пріоритетних напрямів публічної політики забезпечення зовнішньоекономічної безпеки;

- корекцію принципів реалізації публічної політики забезпечення зовнішньоекономічної безпеки;

- корекцію ресурсного забезпечення, засобів та інструментів реалізації публічної політики забезпечення зовнішньоекономічної безпеки.

IX стадія – розвиток системи публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки, що передбачає:

- оцінка існуючого стану системи публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки як системно-кризового;

- діагностика можливостей і шляхів виходу із кризової ситуації;

- визначення пріоритетів розвитку системи публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки;

- гнучка переорієнтація цілей системи публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки;

- оптимізацію структури та функцій системи публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки;

- уточнення завдань системи публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки;

- удосконалення системи професійної підготовки фахівців-управлінців з питань забезпечення зовнішньоекономічної безпеки.

Висновки. Отже, запропоновані морфологічна модель публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки, організаційно-логічна схема розробки цільової програми розвитку системи публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки:

забезпечать функціональну цілісність системи публічного управління у сфері зовнішньоекономічної безпеки, що охоплена єдиним задумом забезпечення зовнішньоекономічної безпеки України на стратегічному, тактичному та оперативному рівнях публічного управління у цій сфері з урахуванням вимог зовнішньоекономічного безпекового середовища до системи забезпечення зовнішньоекономічної безпеки та наявних обмежень по ресурсам та часу;

дають змогу розширити та конкретизувати положення Закону України «Про національну безпеку України», Стратегії національної безпеки України, Стратегії зовнішньополітичної діяльності України, Стратегії економічної безпеки України та інших нормативно-правових актів стосовно діяльності органів публічної влади

у сфері забезпечення зовнішньоекономічної безпеки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Щедровицкий Г.П. Методология и философия организационно-управленческой деятельности: основные понятия и принципы (курс лекций) / Из архива Г.П. Щедровицкого. Т.5. ОРУ. (2). М.: Изд-во «Путь», 2003. 288 с.

2. Шляхи удосконалення системи державного управління забезпеченням національної безпеки України : монографія / Г.П. Ситник, В.І. Абрамов, О.Г. Бортнікова та ін.; за ред. Г.П. Ситника, В.І. Абрамова. К.: МАЙСТЕР КНИГ, 2012. 536 с.

3. Забезпечення національної безпеки України в умовах входження України до Європейського та Євроатлантичного просторів: монографія / В. І. Абрамов, С. О. Борисевич, А. В. Дацюк, Р. Р. Марутян та ін.; за заг. ред. Ю.В. Мельника, Л. М. Шипілової. Київ: НАДУ, 2019. 110 с.

4. Сурмин Ю. П. Социальное проектирование в кризисном обществе: методологический аспект. *Вісн. Нац. акад. держ. упр. при Президенті України*. 2014. № 3. С. 5–17.

5. Абрамов В. І. Мережева архітектура публічного управління: проблеми концептуалізації і практики забезпечення національної безпеки. *Державна служба та публічна політика: проблеми і перспективи розвитку: матеріали щоріч. всеукр. наук.-практ. конф. за міжнар. участю* (Київ, 27 травня) / за заг. ред. А. П. Савкова, М. М. Білінської, С. В. Загороднюка. Київ: НАДУ, 2016. С. 241–243.

6. Глобальна та національна безпека: підручник / авт. кол.: В. І. Абрамов, С. О. Андреев, Г. П. Ситник та ін.; за заг. ред. Г. П. Ситника. Київ: НАДУ, 2016. 784 с.

REFERENCES:

---

1. SHCHedrovickij G.P. (2003) Metodologiya i filosofiya organizacionno-upravlencheskoj deyatel'nosti: osnovnyye ponyatiya i principy (kurs lekcij) [Methodology and philosophy of organizational and managerial activity: basic concepts and principles (course of lectures)] / Iz arhiva G.P. SHCHedrovickogo. T.5. ORU. (2). M.: Izd-vo «Put'». 288 s.

2. Shliakhy udoskonalennia systemy derzhavnogo upravlinnia zabezpechenniam natsionalnoi bezpeky Ukrainy : monohrafiia [Ways to improve the system of public administration of national security of Ukraine: a monograph] (2012) H.P. Sytnyk, V.I. Abramov, O.H. Bortnikova ta in.; za red. H.P. Sytnyka, V.I. Abramova. K.: MAISTER KNYH. 536 s.

3. Zabezpechennia natsionalnoi bezpeky Ukrainy v umovakh vkhodzhennia Ukrainy do Yevropeiskoho ta Yevroatlantychnoho prostoriv: monohrafiia [Ensuring the national security of Ukraine in terms of Ukraine's entry into the European and Euro-Atlantic spaces] (2019) V. I. Abramov, S. O. Borysevych, A. V. Datsiuk, R. R. Marutian ta in.; za zah. red.

Yu.V. Melnyka, L. M. Shypilovoi. Kyiv: NADU. 110 s.

4. Surmyn Yu. P. (2014) Sotsyalnoe proektyrovanye v kryzysnom obshchestve: metodolohycheskyi aspekt. [Social design in a crisis society: methodological aspect]. *Visn. Nats. akad. derzh. upr. pry Prezydentovi Ukrainy*. № 3. C. 5–17.

5. Abramov V. I. (2016) Merezheva arkhitektura publicnogo upravlinnia: problemy kontseptualizatsii i praktyky zabezpechennia natsionalnoi bezpeky. [Networkarchitectureofpublicadministration: problems of conceptualization and practice of ensuring national security]. *Derzhavna sluzhba ta publichna polityka: problemy i perspektyvy rozvytku: materialy shchorich. vseukr. nauk.-prakt. konf. za mizhnar. uchastiu* (Kyiv, 27 travnia) / za zah. red. A. P. Savkova, M. M. Bilynskoi, S. V. Zahorodniuka. Kyiv: NADU. S. 241–243.

6. Hlobalna ta natsionalna bezpeka [Global and national security] (2016) : pidruchnyk / avt. kol.: V. I. Abramov, S. O. Andreiev, H. P. Sytnyk ta in.; za zah. red. H. P. Sytnyka. Kyiv: NADU. 784 s.